

MĖNESIO EKSPONATAS

Reichspfennig

Muziejininkė Simona Gustaitytė

XX a. 7–8 deš. vykdant archeologinius kasinėjimus Kauno IX forto muziejaus masinių žudynių lauke, rasta 10 reichspfennigo nominalo moneta. Tai nacistinės Vokietijos teritorijoje cirkuliavęs piniginis vienetas. Averso centre – erelis, laikantis ažuolo vainike esančią svastiką, apačioje – įrašas „Deutsches Reich 1939“. Reverse – užrašas gotikiniu šriftu „Reichspfennig“, skaičius centre „10“. Moneta pagaminta iš vario, alavo ir aliuminio lydinio, paveikta korozijos. Skersmuo – 21 mm.

Po Pirmojo pasaulinio karo ir hiperinfliacijos, sąlygojusios valiutų kaitą, 1924 m. Vokietijoje įvesti nauji pinigai – reichsmarkė ir šimtają jos dalį sudaręs smulkesnis piniginis vienetas reichspfennig. Jie apyvartoje cirkuliavo daugiau nei dvidešimt metų. Pirmųjų 1 ir 2 reichspfennigų nominalų averse buvo vaizduojamas kviečių pėdas, o 5, 10 ir 1924–1925 m. 50 reichspfennigų nominalo averse – sukryžiuoti kviečiai, sudarantys stilizuotą raštą. Nacionalsocialistams atėjus į valdžią Vokietijoje, minėtą žemdirbystės vaizdinį keitė nacių ideologijos simbolika. Nuo 1936 m. reichspfennigo monetose vaizduotas erelis, ažuolo lapų vainike nešantis svastiką. Paskutinės monetos su svastika buvo pagamintos 1945 m. ant 1 ir 10 reichspfennigų nominalų. Ne tik simbolika, bet ir monetų metalas ilginiui kito – pradžioje naudotą varį, bronzą, bronzos-aliuminio, lydinį Antrojo pasaulinio karo metais pakeitė cinkas ir aliuminis.

Pažymėtina, kad nacistinės Vokietijos užgrobtuose kraštuose buvo įvesta atskira Trečiojo Reicho valiuta, pirmiausiai skirta ginkluotosioms pajėgoms aprūpinti. Ją leido Vyriausioji reicho kredito kasų valdyba. Okupaciniai pinigai (reichsmarkės) skyrėsi nuo leidžiamų Reichsbanko (Vokietijos centrinio banko) ir naudotų Vokietijoje. Į jos teritoriją užimtiems kraštams skirtus „karo pinigus“ įvežti buvo draudžiama. Lietuvoje reichsmarkės cirkuliavo kartu su rubliais (santykis 1:10), nedidelio nominalo monetomis – reichspfeningais, kapeikomis, naudotomis Vokietijoje, Sovietų Sąjungoje. 1941 m. pab. Lietuvoje reichspfeningai, pagaminti iš bronzos-aliuminio, vario, išimti iš apyvartos, juos pakeitė monetos iš cinko.

© KDFM / Sergej Orlov

© KDFM / Sergej Orlov